

Josu Ortuondo Larrea:

Циљ је да Баскија добије право на самоопредељене

Euzko Alderdi Jeltzalea (на баскијском језику) или Partido Nacionalista Vasco (на шпанском) најстарија је и најјача баскијска странка. ЕАЈ – ПНВ основан је 1895. и до краја педесетих година 20. вијека био је неприкосновена политичка структура унутар властите националне заједнице. Тада је дио чланова Баскијске националистичке партије напустио ЕАЈ, изражавајући неслагање са умјереном оријентацијом странке. Дисиденти су формирали покрет за оружану борбу, познат као ЕТА, мада је та организација током наредне деценије изгубила изворни десни и демохришћански предзнак, будући да су контролу над њом преузели радикалнији баскијски сепаратисти лијеве и марксистичке провенијенције. Данас ЕАЈ – ПНВ има највећи број мандата у парламенту Баскије и водећу улогу у регионалној влади, као и шест посланика у Скупштини Шпаније. Ставово те странке у разговору за «НР» тумачио је

Josu Ortuondo Larrea

, посланик ЕАЈ – ПНВ у Европском парламенту.

Нови Репортер: У фебруару ове године, албански политичари на Косову прогласили су сецесију од Србије, а ту одлуку у међувремену признало је око 30 држава. Како Баскијска националистичка партија оцјенује став представника САД и водећих земаља ЕУ - да је ријеч о изолованом случају који не може постати преседан за рјешавање других међунационалних спорова у Европи и свијету?

Ортуондо: То је био један битан корак у Европи, али је такође важно сачувати права свих грађана на Косову и његову мултиетничност. Косово има специјалан статус са протекторатом Уједињених нација и то ту земљу чини посебном. Сваки случај мора се одвојено анализирати, узимајући у обзир све реалности те регије.

Српски дио Босне и Херцеговине Република Српска, али и хрватски дијелови БиХ,

показују тенденцију да се издвоје из земље у којој већину има бошњачко-муслиманско становништво. Да ли се право на самоопредјелене, на коме ваша партија инсистира када је ријеч о односима Баскије и Мадрида, може примијенити и на земљу у којој ми живимо?

Као и у случају Косова, идеја ЕАЈ-ПНВ иде линијом која поштује принцип слободног одлучивања у свакој земљи. То је основа креирања нових држава.

Влада у Мадриду није признала независност Косова. Како коментаришете тај став и да ли га сматрате трајним и непромјенљивим?

Независност Косова поклопила се са кампањом за опште изборе у Шпанији. Видјећемо еволуцију те одлуке код нове владе. Али, у основи, Шпанија је била против признања, јер је одлука о независности донесена једнострано. Шпански министар иностраних послова недавно је рекао да Шпанија неће учествовати у војној мисији на Косову све док Европска унија контролише земљу кроз мисију EULEX.

Званично, ЕАЈ - ПНВ се залаже за висок степен аутономије Баскије у Шпанији. Да ли се ту завршава ваша борба за баскијске интересе или сте спремни да, у одређеним околностима, идете и корак даље?

Наш циљ јесте да становници Баскије добију право на самоопредјелене. Дијалог између двије администрације изузетно је битан да би се пронашло рјешење и ми смо отворени за то.

Како бисте људима ван Баскије и Шпаније објаснили разлике између баскијског и кастиљанског, односно, шпанског националног идентитета и протумачили потребу да Баскија сама одлучује о својој судбини, независно од Шпаније?

То питање потиче из прошлости. Баскијске земље и њихов идентитет постоје дуго времена, а такође и осјећај припадности нашем народу. Ми имамо нашу аутономију, језик, културу и надлежности у многим стварима, укључујући и порезе. Поштовање принципа

Пише: Данијел Ковачевић, Саша Бижић
петак, 25 април 2008 22:34

слободе одлучивања у свакој земљи основа је за нас.

У медијима са глобалним утицајем, када се говори о Баскији, може се чути тврдња да опцију независности не подржава већина становника. Колико је утемељена та тврдња?

Ми не говоримо о независности, готово је сигурно да већина Баска не подржава независност, али, то што желимо другачије је од аутономије. Питање ЕТА веома је битно и без стављања тачке на тероризам све је веома компликовано у Баскији. Баш као што сам раније рекао, могућност слободе одлучивања за нас је основни принцип и требало би да буде поштован у свакој земљи. Ми поштујемо одлуку Баскијаца.

Колико је до сада у Баскији учињено на реализацији политичких циљева за које се ви залажете? У том смислу, какве политичке разлике постоје између ЕАЈ - ПНВ и других баскијских партија, нарочито оних за које се сматра да су блиске ЕТА?

Основна разлика јесте да ми одбацујемо било који облик насиља да би се постигао циљ. Живимо у просперитетној земљи за високим степеном развијености на свим подручјима. Није могуће испунити било који циљ тероризмом.

Какав је ваш однос према баскијским областима у Француској и да ли залагање за уједињење баскијских земаља може да успори пут до независности, будући да је теже парирати Мадриду и Паризу заједно, него само Мадриду?

Могућност уједињења са баскијским земљама у Француској или са Наваром у Шпанији данас је далеко. То је питање које друге баскијске националистичке партије потенцирају, али, то је компликовано питање. Ријеч је о двије државе.

Ви сте посланик ПНВ у Европском парламенту у Бриселу. Да ли у тој институцији постоји разумијевање за ваше политичке циљеве и, уопште, за жеље Баскијаца да сами одлучују о себи?

ЕАЈ - ПНВ је проевропска партија. Тренутно смо у процесу стварања Међународне демокришћанске партије. За нас, битан циљ јесте да имамо представнике у европским институцијама. Европска унија треба да буде тачка сусрета и референца за све европске народе и нације.

Бернат Јоан:

Каталонија има право на независност

Републиканска љевица Каталоније (Esquerra Republicana de Catalunya) основана је 1931. године. Уочи Грађанског рата у Шпанији и током њега (1936-1939), ЕРЦ је имао важну улогу у каталонском покрету за стварање независне државе, као и у отпору режиму Франциска Франка. Данас је Републиканска љевица трећа странка по снази у Каталонији, са 14 одсто гласова на посљедњим покрајинским изборима 2006. и двадесет једним послаником у регионалном парламенту. На нивоу Шпаније, ЕРЦ је пета партија по бирачкој подршци. За "Нови Репортер", разлоге због којих ЕРЦ инсистира на издвајању Каталоније из састава Шпаније тумачио је секретар за међународну политику Републиканске љевице Бернат Јоан.

Нови Репортер: У фебруару ове године, албански политичари на Косову прогласили су сецесију од Србије, а ту одлуку у међувремену признало је око 30 држава. Како ваша партија оцјенује став представника САД и водећих земаља ЕУ - да је ријеч о изолованом случају који не може постати преседан за рјешавање других међунационалних спорова у Европи и свијету?

Јоан: Сваки случај у суштини је изолован случај. Али, можемо пронаћи правила у изолованим случајевима. Косово је постало независно због воље већине своје популације. То је у складу са принципом о самоодлучивању.

Српски дио Босне и Херцеговине Република Српска, али и хрватски дијелови БиХ, показују тенденцију да се издвоје из земље у којој већину има бошњачко-муслиманско становништво. Да ли се право на самоопредјељене, на коме

Републиканска левича инсистира када је ријеч о односима Каталоније и Мадрида, може примијенити и на земљу у којој ми живимо?

Према принципу самоодлучивања, грађани су власници своје будућности и могу да одлуче о својој домовини. За мене је лакше да замислим Републику Српску као дио Србије него као независну државу, баш као што лакше могу да замислим Валенсију као дио каталонске нације или Шпаније, него као независну нацију. Али, наравно, на вама је да одлучите.

Како бисте људима ван Каталоније и Шпаније објаснили разлике између каталонског и кастиљанског, односно, шпанског националног идентитета и протумачили потребу да Каталонија сама одлучује о својој судбини, независно од Шпаније?

Каталонија је била независна нација све до осамнаестог вијека. Шпанска војска је 1714. године ушла у Барселону и наше националне институције су поражене. Ми говорим сопственим, каталонским језиком. То је романски језик, баш као и шпански, али потпуно је другачији од шпанског. Имамо сопствену историју као независна држава, али, прије свега, имамо жељу да постанемо независна држава. Према праву о самоопредјељењу, имамо право да одлучујемо о сопственој будућности.

У медијима са глобалним утицајем, када се говори о Каталонији, може се чути тврдња да опцију независности не подржава већина становника. Колико је утемељена та тврдња?

Данас је то тачно. Већина становника Каталоније залаже се да каталонски језик постане званичан језик, да имамо сопствени Олимпијски комитет, национални фудбалски тим, националне тимове и у другим спортовима, али не и да имамо независност. Али, такође, многи Каталонци подржавају и независност. У ствари, ми и не знамо тачно колико их подржава независност, јер референдум никада није одржан.

Колико је до сада у Каталонији учињено на реализацији политичких циљева за које се ви залажете? У том смислу, какве политичке разлике постоје између ЕРЦ-а и коалиције Конвергенција и Унија (ЦИУ), која добија највише гласова суверениста у

Каталонији?

Основна разлика између нас и ЦИУ јесте то што смо ми јасно за независност, док ЦИУ сумња у тај циљ или има другачији сензибилитет у вези с тим питањем. Али, главне каталонске политичке снаге – ПСЦ, ЦИУ, ЕРЦ и ИЦВ – сматрају да је Каталонија нација.

Да ли се границе независне Каталоније, за коју се залажете, подудару са границама садашње аутономне покрајине Каталоније у оквиру Шпаније?

Не, не подудару се. За ЕРЦ, каталонска нација састоји се од Каталоније, Валенсијске земље и Балеарских острва, баш као и од Сјеверне Каталоније која је под Француском. Ја сам, на примјер, грађанин Балеарских острва, рођен у Ибици и Каталонац по националности.

Какав је ваш однос према каталонским областима у Француској и да ли ваше залагање за уједињене каталонских земаља може да успори пут до независности, будући да је теже парирати Мадриду и Паризу заједно, него само Мадриду?

Ми нисмо ни против кога. Сматрамо да људи могу имати неколико политичких идентитета. Прихватамо да у Каталонији имамо грађане који се осјећају само Каталонцима, други и Каталонцима и Шпанцима, новопридошлице које се осјећају Каталонцима, Мароканцима, Шпанцима и Европљанима... То за нас није проблем. Ми само желимо да имамо своје мјесто у заједничком пројекту изградње уједињене Европе са свим слободним грађанима.

Куупик Клеист:

Гренланд се креће ка независности

Заједница Инуита (Inuit Ataqatigiit) је лијево оријентисана партија са Гренланда,

Пише: Данијел Ковачевић, Саша Бижић
петак, 25 април 2008 22:34

основана 1976. под утицајем тадашњег омладинског радикализма са истим политичким предзнаком у Данској. Осим залагања за социјалистичке идеје, странка са од формирања бори за независност матичног острва. Назив партије односи се на старосједилачки народ Гренланда Инуите (у преводу – људи), који су у већем дијелу свијета познати као Ескимима. Међутим, сами Инуити сматрају да израз Еским има пежоративно значење, па инсистирају на употреби аутентичног имена за тај етнос у арктичком појасу, од Аљаске до Гренланда. Данас је Инуит Атақатигиит трећа партија по снази на Гренланду, са 22,6 одсто освојених гласова на посљедњим парламентарним изборима 2005. За «Нови Репортер», циљеве Заједнице Инуита објаснио је предсједник и посланик партије Куупик Клеист.

Нови Репортер: У фебруару ове године, албански политичари на Косову прогласили су сецесију од државе Србије, а ту одлуку у међувремену признало је око 30 земаља. Како ваша партија оцјенује став представника САД и водећих земаља ЕУ - да је ријеч о изолованом случају који не може постати преседан за рјешавање других спорова око суверенитета у свијету?

Клеист: Сви људи имају право на самоопредјељење, као што је написано у члану 1 Повеље Уједињених нација. Истина је и да сваки случај треба да буде сагледан у свјетлу историјских, правних и политичких димензија. Унилатерална декларација драматичан је политички потез, али прави тест јесте политичко признање које треба да услиједи од других. Јасно је да се свјетска заједница мијења у вези с тим. Чини се да је Косово постигло значајно политичко признање, док се истовремено неке нације - земље противе њиховој одлуци. Међутим, то противљење почива на старој верзији „државног суверенитета“. Противници одбијају да прихвате да се принцип територијалног интегритета мијења, у свјетлу легитимног тражења права на самоопредјељење и жеље за спровођењем истинских демократских принципа. Ако ситуацију посматрамо у том свјетлу, Косово није изолован случај. У исто вријеме, сматрамо да право на самоодлучивање није апсолутно право – знамо да понекад постоји замјена теза између тог права и интереса. Процијенили смо ситуацију и знамо како да се носимо с њом. Анализирали смо историјску, правну, политичку и економску димензију употребе тог права у гренландском инуитском контексту.

Српски дио Босне и Херцеговине Република Српска, али и хрватски дијелови БиХ, показују тенденцију да се издвоје из земље у којој већину има бошњачко-муслиманско становништво. Да ли се право на самоопредјељење, на коме ваша партија инсистира када је ријеч о односима Гренланда и Данске, може примијенити и на земљу у којој ми живимо?

Пише: Данијел Ковачевић, Саша Бижић
петак, 25 април 2008 22:34

Исто право требало би да буде примијењено, али, поново кажем, треба бити размотрена историјска, правна и политичка димензија, јер је сваки случај посебан. Право на самоопредјељење гренландских народа укоријењено је у њиховом јединственом статусу и праву које имају као домицилно становништво, као и у јединственом историјском контексту. Ми разумијемо да постоји константна тензија између права народа и других геополитичких обзира. Анализирали смо и истражили ствар и вјерујемо да постоје начини за напредак гренландског народа. У случају БиХ, проблем треба пажљиво размотрити, посебно у свјетлу односа права и интереса.

Како бисте дефинисали политичке разлике између Заједнице Инуита и других партија на Гренланду, прије свега када је ријеч о ставовима према независности Гренланда?

На Гренланду се тренутно развија нова ситуација и она се помјера више ка независном политичком систему. Кроз новоуспостављену Комисију за самоуправу Гренланда, чланови Комисије, парламентарци из водећих партија Гренланда и Данске, преговарају о прихватљивом моделу будућих односа Данске и Гренланда. Циљ је креирање већег степена самоуправе и независније ситуације у земљи. Кључно питање у преговорима јесте право на земљу и њене природне ресурсе, као и избор најпогоднијег правног концепта за конструктивну самоуправу. Између осталих, као могући модели разматрани су „слободна асоцијација“, „федерација“ или „продужена самоуправа“. У фокусу је била слободна асоцијација као најпрактичнија опција. До данас, преговори су били позитивни и у складу са жељама Гренланђана у вези са власништвом над земљом и њеним обновљивим и необновљивим природним ресурсима. Комисија би требало да заврши свој извјештај овог прољећа и очекује се да ће се у новембру одржати референдум о самоуправи Гренланда. Укратко, када је ријеч о том питању, нема разлика међу политичким партијама на Гренланду. Међутим, постоје разлике у дилеми: максимална аутономија или независност. Позиција моје партије Заједнице Инуита, јесте таква да је самоуправни систем тек један корак према пуној независности и суверености Гренланда. У овом тренутку, Заједница Инуита и још једна, владајућа партија - Напријед, залажу се да Гренланд постане независна и суверена држава. Вјерујемо да је у будућности такав статус неизбјежан. Међутим, нисмо одредили конкретан датум за реализацију тог циља.

Какав је однос снага међу заговорницима и противницима независности Гренланда међу становницима вашег острва? Постоји ли могућност да у блиској будућности грађани Гренланда одлучују о томе?

Већина становника Гренланда подржава будући самоуправни систем, који ће бити

предмет одлучивања на предстојећем референдуму. Питање Гренланда као независне и суверене нације још није званична тема.

Према званичним подацима, Гренланд има близу 70.000 становника, од чега су 87 одсто припадници Инуит народа. С обзиром на бројност и значај Инуита у историји Гренланда, да ли ваш народ учествује у довољној мјери у управљању острвом?

Кроз претходне референдуме створили смо систем аутономије на Гренланду унутар Краљевине Данске и њене јурисдикције. То подразумијева примјену принципа парламентаризма и чињеницу да имамо демократски изабрану скупштину и владу. Такође, имамо и општинска вијећа која бира народ Гренланда. Све у свему, мислим да су људи на Гренланду директно укључени у процес доношења одлука и на локалном и на националном нивоу. Сигурно, питање демократије нешто је о чему се увијек и свугдје расправља. Сматрам да је битно да имамо такве дебате. То је питање на које никада нећемо добити одговор. За мене је битно да се фокусирамо на принципе демократије и стално образујемо људе о њиховим људским правима и демократским принципима, који осигуравају да наши грађани имају своја основна људска права, као што је право да учествују у политичком животу.

Да ли у влади и парламенту Данске постоје саговорници који су спремни за дијалог о могућој независности Гренланда?

Наравно, постоји пуно прагматичних и прогресивних политичара међу различитим партијама у данском парламенту, који су спремни да разговарају о том битном питању са нама и да подрже нашу борбу да добијемо већу самосталност за Гренланд. Надаље, они разумију да је независност Гренланда наш циљ.

Да ли пут Гренланда према независности могу да отежају војни интереси САД, због Thule Air Base и других димензија америчке заинтересованости за утицај на Гренланду?

Наравно да је питање америчког војног присуства и интереса битно, али није кључно питање у нашим разговорима. Не видимо то као препреку. Али, јесте питање које треба узети у обзир.

Patrick Bourgeois:

Независност Квебека је ургентна

У разговору за «Нови Репортер», циљеве и ставове покрета за одвајање Квебека од Канаде представио је Patrick Bourgeois, портпарол Организације Квебечана, једине организације индипендиста у Квебеку која посједује новине, издавачку кућу и радио-станицу и чији је милитантни дио Мрежа отпора Квебечана.

Нови Репортер: У фебруару ове године, албански политичари на Косову прогласили су сецесију од државе Србије, а ту одлуку у међувремену признало је око 30 земаља. Како ваша организација оцјењује став представника САД, Канаде и водећих земаља ЕУ - да је ријеч о изолованом случају који не може постати преседан за рјешавање других спорова око суверенитета у свијету?

Bourgeois: Јасно је да оно што се сада догађа са Косовом може послужити људима који се боре за независност Квебека. Унилатерална прокламација самосталности Косова представља преседан и послужиће као муниција против Канаде, која се нада да ће преко закона Ц-20 одлучити да ли ће резултат трећег референдума о статусу Квебека бити довољан за признање наше независности. Случај Црне Горе, за чију независност је требало 55 одсто бирача, а што је арбитражно било фиксирано од Европске уније, био је као поступак употребљен од Канаде, да би се негирало право Квебечана на независност, по формули 50 процената плус један глас. Пошавши од тога - да Канада признаје једнострано проглашену независност Косова, за нас закон Ц-20 постаје сувишан. Али, ако из империјалистичких разлога Канада признаје Косово, треба бити свјестан да ће њена позиција бити дијаметрално супротна ако би исту ствар урадио и Квебек. Косово показује, а оно је јединствен случај, као што су то случајеви Квебечана, Баска, Курда, Корзиканаца или Бретонаца у Француској, да такви народи, ипак могу прокламовати независност ако их подржава нека велика сила, а то се догодило на примјеру подршке САД Косову. То значи да и наша организација мора учврстити везе са иностранством. Организација Квебечана у овом тренутку сарађује са онима у Европи који се боре за независност, првенствено са Баскима и Бретонцима, али, вријеме је да се окренемо и Србији. Као жртва империјалистичке агресије, Србија има много више сличности са Квебеком него што би се то могло помислити. Можда би Србија, па и Русија, могле подржати квебечки народ, као што то Запад ради за Косово.

Српски дио Босне и Херцеговине Република Српска, али и хрватски дијелови БиХ, показују тенденцију да се издвоје из земље у којој већину има бошњачко-муслиманско становништво. Да ли се право на самоопредјељење, на коме ваша организација инсистира када је ријеч о односима Канаде и Квебека, може примијенити и на земљу у којој ми живимо?

Наравно да квебечки индипендисти признају право народа на самоопредјељење. Међутим, треба разликовати право неког народа на самоопредјељење и подјелу територије тек створене државе на основу етничких принципа, што се, изгледа, тиче Косова. Непријатељи независности Квебека обилно су играли на ту карту. Они тврде да би Западни Монреал, тамо гдје су англофонци у већини, могао бити одвојен од независног Квебека, као што је шест грофовија сјевера Ирске било одвојено од Републике Ирске 1922. године. Јасно је, међутим, да англофонци Квебека не представљају посебну нацију, него припадају канадској дијаспори. Њихово право на самоопредјељење не може се остварити у Квебеку, јер се већ остварује у оквиру Канаде. Што се тиче БиХ, треба видјети. У ствари, нема јединственог модела и све је питање интереса и односа снага. Питање је да ли у БиХ постоји јединствена нација која је створила државу, или је ријеч о држави без јединствене нације? Слично питање се поставља и за Косово. Да ли је то нација која је себи створила државу, или једна мањина која се преко независности жели прикључити матичној нацији.

Како бисте људима у РС и БиХ објаснили разлике између националног идентитета Квебека и остатка Канаде и протумачили потребу да Квебек сам одлучује о својој судбини?

Квебечки народ је, суштински, француски и то је народ који је први колонизовао и развио територију Квебека. Та територија украдена нам је енглеским освајањем 1760. године. Британци су то постигли оружјем и успоставили један окрутан систем експлоатације. Данашњи канадски англофонци њихови су насљедници. Након тога, канадски, односно, енглески идентитет и квебечки, тј. француски идентитет били су тако конципирани да се француски идентитет асимилира, чему се Квебечани опирају, са аспирацијама на политичко ослобођење. Актуелно, без политичке независности, француски Квебек ће нестати, а ми имамо све мање и мање политичких слобода. Независност је ургентна.

До сада су одржана два референдума о независности Квебека, при чему су снаге

које се залажу за сецесију веома тијесно изгубиле на посљедњем изјашњавању грађана. Постоји ли могућност да се поново распише референдум и када би то могло да се деси?

Немогуће је рећи када ће бити сљедећи референдум за независност Квебека. Партија Квебека, која је требало да има историјски задатак да промовише независност Квебека и под чијим патронатом су спроведена два референдума, оклијева и као да жртвује опцију независности да би имала бољи гласачки резултат. Међутим, подршка независности у популацији Квебека веома је јака. Она износи између 40 и 45 одсто и ствари би се могле брзо деблокирати, ако би Партија Квебека кренула у акцију.

Шта ваша организација поручује оном дијелу франкофоног становништва у Квебеку који није спреман да се упусти у авантуру независности, због страха да ће нова ситуација угрозити добро стање економије и животни стандард, достигнут у оквиру Канаде?

Независност ће нам донијети средства у складу са нашим амбицијама. Бићемо господари наше судбине. Ако квебечки народ буде одлучан, независност ће осигурати његов просперитет. У противном, ми ћемо живјети с нашим грешкама, као и сваки други слободан народ. Ништа није унапријед дато. Једна ствар је сигурна - без независности француски језик нестаће из Сјеверне Америке, а тиме и језик и култура квебечког народа. Штавише, независност Квебека ослободиће наше политичке снаге и створити од Квебека средње велику силу. Квебек је већ двадесета свјетска економска сила. Квебек је сав против империјалистичких ратова и његова дипломатија ангажоваће се у конструкцији независних блокова држава, посебно у франкофонским подручјима.

Charles de Gaul је крајем шездесетих година јавно подржао борбу Квебека за независност. Какав је био каснији однос државника из Француске према вашим настојањима? Како службени Париз данас третира идеју независног Квебека?

Ствари се ту мичу. Након седамдесетих година, Француска је заузела позицију «немијешања, али не и незаинтересованости» у погледу квебечке борбе. Међутим, Sarkozy велики пријатељ канадског финансијског капитала, данас напушта претходну француску позицију у корист канадског федерализма. То је неприхватљиво. У ствари, Квебек тражи неку страну силу која би јој дала подршку у случају независности.

Пише: Данијел Ковачевић, Саша Бижић
петак, 25 април 2008 22:34

Традиционално, ми смо окренути Француској, али ствари се могу измијенити. Ми смо спремни на дијалог, и Србија би могла да га прихвати.

Колико су утемељене процјене да би се, у случају да се Квебек одвоји од Канаде, остатак Канаде, у коме је енглески језик доминантан, ујединио са Сједињеним Америчким Државама?

Политички, Канада неће одустати од своје независности да би се стопила са САД. Ако поједине канадске регије и придружују своју политику америчкој, канадски идентитет остаје. Ипак, чињеница је да је енглески дио Канаде више американизован од Квебека, који је развио механизме одбране у односу на англосаксонску опасност.

Сиванандан Кисхоре:

Тамилски Елам мора добити своју независност

На Шри Ланки, острву у Индијском океану, већ пола вијека, а с нарочитим интензитетом од почетка осамдесетих година, траје етнички рат између већинских Синхалеза и мањинских Тамила. Повремено се потписују мировни споразуми, али са кратким роком трајања. Друга заједница прогласила је самосталну државу на сјевероистоку бившег Цејлона, али Тамилски Елам, који де факто функционише, још није дочекао међународно признање. Осим глобално препознатљивих Тамилских тигрова, предводника оружане борбе Тамила за независност, постоји и Тамилска национална алијанса, као политичко крило сецесионистичког покрета. Та коалиција четири партије на посљедњим парламентарним изборима у Шри Ланки освојила је 22 мандата. Један од посланика Тамилске националне алијансе у скупштини Шри Ланке јесте и наш саговорник Sivananda n Kishore

Нови Репортер: У фебруару ове године, албански политичари на Косову прогласили су сецесију од Србије, а ту одлуку у међувремену признало је око 30 држава. Како Тамилска национална алијанса оцјенује став представника САД и водећих земаља ЕУ - да је ријеч о изолованом случају који не може постати преседан за рјешавање других међунационалних спорова у свијету?

Кисхоре: Иако је Косово постало независна држава, ситуација је слична као у Шри Ланки. Ми такође морамо добити своју независност. Али, Америка је стала иза Косова, а иза нас нико не стоји. Ми смо питали међународну заједницу зашто је то тако. Тамилски тигрови боре се за независност, али нико нас не подржава и због тога наш народ пати. Као и у случају Косова, уколико добијемо независну државу, ситуација ће се смирити у нашој земљи. Тамилски народ може бити веома мирољубив у својој земљи. Када је Косово постало независно, подржали су их Америка и неке земље унутар Европске уније. Они морају подржати и наш сјевероисток као независну државу и морају нам допустити да живимо одвојено, јер овдје људи константно нестају и бивају убијени. Падају гранате, убијају тамилске чланове парламента. То се дешава сваки дан у нашој земљи.

Како бисте људима у Европи објаснили разлике између идентитета Тамила и Синхалеза у Шри Ланки и протумачили потребу да Тамили сами одлучују о својој судбини? Овдје је познато да су Тамили, углавном хиндуисти, а Синхалези будисти. Који су остали битни фактори вашег ривалитета?

Шри Ланка је добила независност прије педесет година и читаво то вријеме ми смо одвојени од Владе Шри Ланке и Синхалеза који владају цијелом земљом. Њихове двије партије УНП и СЛФП, владају Шри Ланком пет деценија. Свих тих година, ми смо дискриминисани. Тамилски тигрови боре се за нашу независност скоро три деценије, али нико нас не подржава. Чак и сусједна земља, Индија, нас не подржава. Као и у случају Косова, неко би морао да стане иза нас. Морају тамилском народу допустити да живи у својој независној држави.

До дијела свијета у коме ми живимо стижу противрјечне вијести о садашњој фази грађанског рата у Шри Ланки. Шта је истина, са вашег становишта, и када је ријеч о броју жртава с обје стране и када је у питању дилема – ко је у офанзиви, а ко у дефанзиви?

То је кључна ствар. У неким подручјима једну годину, а у неким годину и по, војска Владе Шри Ланке покушава да уђе на територију коју контролишу Тамилски тигрови. Али, не успијевају у томе. Они не могу да продру, јер Тамилски тигрови бране ту територију, бране тамилски народ. Жртава има на обје стране, али више на страни Владе Шри Ланке. И међу припадницима Тамилских тигрова има жртава. Тамилски тигрови говоре колико има рањених и погинулих међу њима, али владине снаге то не раде. Више мртвих

Пише: Данијел Ковачевић, Саша Бижић
петак, 25 април 2008 22:34

и рањених има на страни Владе Шри Ланке. Годину и по дана покушавају да продру на сјевер земље, на територију коју контролишу Тамилски тигрови, али не могу. Не могу се помјерити ни сто метара.

Тамилски тигрови се за самосталну тамилску државу боре оружаним путем, а Тамилска национална алијанса дјелује у парламенту. Шта сте успјели да постигнете на тај начин од посљедњих избора 2004. године, што се тиче реализације тамилских интереса?

Нас је изабрао народ на демократским изборима. Али, наш глас у парламенту нико не слуша. Ми у парламенту говоримо у име свих људи, не само тамилског народа. Међутим, нас у влади не слушају. Нисмо ништа постигли у парламенту, али смо попунили наше посланичке столице, јер не желимо да наша мјеста заузму друге партије и други посланици које ће именовати влада и који неће представљати наш народ онако како он то жели. Зато смо и излазили на изборе. Знамо да у парламенту не можемо пуно да постигнемо, али исто тако не желимо да другима дајемо прилику да говоре у наше име.

Да ли вас, бар као привремено рјешење, задовољава федерализација земље на синхалешки и тамилски дио? Колике су шансе да Влада у Коломбу пристане на такво рјешење?

Никакве. Влада у Коломбу никада неће пристати на таква рјешења. Мировни преговори нису нам донијели никакве резултате. Они неће допустити да тамилски народ има независну државу или било какву територијалну формацију на сјевероистоку у којој би мирно живио. Када дођу на власт, сви политичари у Шри Ланки само желе да убијају Тамиле и наставе са ратом. И ова влада такође. Борбени авиони „кфирси“, свакодневно лете изнад сјевера и убијају тамилски народ. Они лажу када кажу да су им циљеви положаји Тамилских тигрова. Они убијају тамилски народ, бомбардују га сваки дан. Када они то раде, ниједна земља не реагује, не поставља питања. Али, када експлодира једна бомба у Коломбу, сви одмах окривљују Тамилске тигрове. Зато ја и питам међународну заједницу - зашто то ради?

И Тамили и Синхалези су, у одређеном историјском периоду, доселили на Шри Ланку са континента, из Индије. Какав је однос индијске Владе према сукобима у Шри Ланки? Да ли се може рећи да фаворизују једну од страна?

Индија прихвата наше избјеглице на подручју Тамилског Надуа, једне од 28 држава у Индији, на истоку земље. Смјештају их у избјегличке кампове, хране и образују. У Тамилском Надуу врше притисак на индијску Владу да уради нешто. Али, индијска Влада не чини ништа.

Thomas Fleming:

Амерички јужњаци су доста слични Србима

Thomas Fleming је предсједник Rockford института, као и уредник и аутор у магазину «Chronicles

», у америчкој савезној држави Илиноис. Докторирао је филозофију на Универзитету Сјеверне Каролине. У разговору за «Нови Репортер», Флеминг је потврдио обе своје репутације – једну, коју има као бранилац јужњачке традиције у Сједињеним Америчким Државама, и другу, коју је стекао као експерт за сецесионистичке покрете.

Нови Репортер: У фебруару ове године, албански политичари на Косову прогласили су сецесију од Србије, а ту одлуку у међувремену признало је око 30 држава. Како оцјењујете став представника САД и водећих земаља ЕУ - да је ријеч о изолованом случају који не може постати преседан за рјешавање других међунационалних спорова у Европи и свијету?

Флеминг: Амерички амбасадор у Уједињеним нацијама Kalmsay Khalizad, говорио је у УН да независно Косово не може послужити као преседан за друге сецесионистичке покрете због Милошевићеве политике етничког чишћења. Наравно, није поменуо ни ријеч о хришћанским црквама које су Албанци демолирали, нити је помињао албанску кампању насилног етничког чишћења која траје више од 100 година, жене које су силоване, људе неалбанске националности који су убијани након УС/УН инвазије. Очекивано, лидери сепаратистичких покрета широм свијета, нарочито у Шкотској, Катанги и Нагорно-Карабаху, одбијају да се сложе са америчким ставом.

Српски дио Босне и Херцеговине Република Српска, али и хрватски дијелови БиХ,

показују тенденцију да се издвоје из земље у којој већину има бошњачко-муслиманско становништво. Да ли се право на самоопредјелене, на коме инсистира дио представника Југа у САД, може примијенити и на земљу у којој ми живимо?

Тешко је у међународном праву пронаћи «право на сецесионизам». Тенденција је да се сецесионистички покрет прихвата једино у случајевима када постоји функционална влада, гдје је сецесиони дио уједно и федерални ентитет и гдје су људи на својој кожи осјетили угњетавање, нарочито колонијално угњетавање. Према томе, док за независност Косова не постоји легитимна основа, за Републику Српску та основа постоји, јер је РС аутономни ентитет у Босни, која је и сама продукт, не сецесионог покрета, већ стране агресије. Такође, морамо бити свјесни чињенице да Албанци на Косову нису сами себе «ослободили» од Србије. Сједињене Државе дале су им њихову независност.

Како бисте људима ван САД објаснили разлике између идентитета Југа и Сјевера и протумачили потребу да Југ сам одлучује о својој судбини?

Иако јужњаци у САД говоре истим језиком и дијеле заједничку историју са сјевером, југ је знатно другачији од сјевера, баш као што је Ирска другачија од Енглеске. Прво, већина јужњака традиционално су хришћани и редовно одлазе у цркву, углавном живе руралним начином живота, политички су конзервативнији и поштују своју историју и традицију. С тим у вези, доста су слични Србима. Познајем бар једног српског свештеника који воли југ и подиже заставу Конфедерације.

У медијима са глобалним утицајем, када се говори о америчком Југу, може се чути тврдња да афирмативан однос према бившој Конфедерацији има мањина становника. Колико је утемељена та теза?

Анкете су веома непоуздане, али, чак и после више од 140 година пропаганде и индоктринације, многи јужњаци су и даље поносни на своју историју и своју регију. Док можда само 10-15 одсто бијелаца јужњака каже да се залаже за сецесију и можда се мање од половине снажно идентификује са конфедералном заставом или посјећује споменике посвећене Конфедерацији, они и даље не воле јенкије и више воле свој начин живота. Такође је тачно да су међурасни односи пуно бољи на југу и пуно више црнаца враћа се у државе на југу, него што их одлази.

Какве политичке разлике постоје између јужњачког система вриједности и начина размишљања који је присутан у двије водеће партије у САД, Републиканској и Демократској?

Традиционално, јужњаци вјерују у ограничену владу и ниске порезе, а сумњичави су према експанзији савезне владе. Иако већином гласају за републиканске кандидате, које сматрају конзервативнијим и већим патриотима, истина је да Републиканска партија није пуно урадила за своје јужњачке гласаче од којих зависи. Већина конзервативних јужњака вјерује у ограничавање имиграције, смањивање социјалне помоћи и заштиту хришћанских цркава. То су три питања за која републиканци показују мало интересовања. Прије педесет година, већина јужњака, сјећајући се да је Републиканска партија водила рат на југу од 1861. до 1865. године, била је згађена социјалистичком политиком коју су заговарале демократе и није подносила њихову тадашњу наклоњеност према Совјетском Савезу.

Шта Срби могу да очекују од расплета предсједничке трке у Америци, у којој су преостали John McCain, Barack Obama i Hillary Clinton?

Ко год да побиједи, биће најгори предсједник у америчкој историји. Из српског угла гледано, McCain, који је фанатичан када је у питању амерички империјализам, могао би бити најгори кандидат. С друге стране, госпођа Clinton покушаваће да одбрани и оправда агресију коју је њен муж испољио против Срба. И Obama

, са оцем муслиманом и очигледном мржњом према америчком европском наслеђу, могао би такође да заузме агресивнији став у подржавању муслимана на Балкану. Срби на Балкану морају да разумију да од слједеће америчке администрације могу да очекују само непријатељство.

(Нови Репортер)